

EVANGELIKUS EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kn.
félévre . . . 6 " "
negyedévre . . . 3 " "
Egy szám ára: 24 fr.

MEGJELEN HETENKÉNT EGYSZER.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal: Pozsony, Konventutcza 6. sz. a.

Felelős szerkesztő s kiadó:

TRSZTYÉNSZKY FERENCZ.

Hirdetés ára:

Négyhasábos petit sorként
egyszer közölve 14 fr.
többször közölve 10 fr.
Bélyegdij: külön 60 fr.

Tartalom: Egyházi hiányaink — teendőink. II. (—s.) — A házasságjog kérdéséhez. (Sztehlo János.) — T á r c z a. — B e l f ö l d. — Vegyesek. — P á l y á z a t.

Egyházi hiányaink — teendőink.

II.

Ha valamikor, úgy a bekövetkezendő változások küszöbén hangsúlyozandó a papi értekezletek szükségessége, ott ahol ezek eddig nem tartattak, életbe léptetése és pedig, hogy céljoknak megfeleljenek, az évi hivatalos gyűlésektől teljesen elválasztva. Ismerjük esperességi és kerületi gyűléseinket; tudjuk, hogy azok a kimért rövid időben a fontosabb folyó ügyek elintézésével teljesen kimerítik a résztvevők erejét és érdeklődését, aprólékosnak tetsző, kevesebb sallanggal bíró, de azért kihatásában ki merné állítani, hogy kevésbé fontos ügyekkel a kifárasztott gyűlés végén hiába hozakodnánk elő, célzt alig érnénk. Egyházunk útja ezért csak nagy csapásokban halad sok aprólékos, de — mint mondám, eléggé fontos s az egyházi életbe nagyon is kiható kérdésnél egyszerűen elsurran. E tény eléggé indokolja a lelkészi értekezletek szükségességét általában is. Ezen értekezletek létesítenék, ápolnák, a mit sok helyütt csak hírből ismerünk, a testületi, testvéri szellemet; az ilyen értekezlet hivatott volna a gyengébbet erősíteni, a lankadót buzdítani, előadódó kérdésekben egyetértésre vezetni. Ne mondjuk azt, hogy ezen papi értekezletek rendszeresítésével alkalmat nyujtanánk megbízhatlan elemeknek, nemzetiségi velleitások nyilvánítására, A hol az ördög incselkedik, megkeresi arra ügyis az alkalmat. Hogy ezen papi értekezlet rendeltetésének körét át ne hágja, ellenőrizhető az az esperes jelenlétével és azzal, hogy a papi értekezlet jegyzőkönyve a felettes egyházi hatóságnak vagy a püspöknek kötelezőleg bemutattnék. A céljának megfelelő papi értekezlet megkönnyítené az egyházi adminisztrációt is, a mi — valljuk be — mai napság kissé nehézkes. Egyik gyűléstől a másíkg sok történik, a mi eszmecserére volna érdeemes. Hogy egy konkrét esetet hozzak fel, utóbbi időben a tanítói javadalmat többször kellett összeírni

más és más szempontból. A folyó évben 29751. sz. rendeletével a közoktatásügyi miniszter a tanítói javadalmak kipuhatolását vitte végbe a közigazgatás útján az iskolaszék közbenjöttével. Az eredmény az lett, hogy a nyugdíjt igénylő tanítói fizetés 300 frtra s annál alább is le lett szorítva. E tárgyban az egyházi főhatóságtól az espereshez címzett ily értelmű körirat érkezett július elején; „Közlöm a kultuszminiszterium fontos rendeletét Meltóztassék az iskola fentartó egyházakat felhívni, hogy a kultuszminiszteriumnak ezen rendeletéből is látott helyes célját teljes készséggel mozdítsák elő s hassanak oda, hogy a tanítói fizetés a mai becsérték szerint legyen pontosan felvéve. A közelebbiekre nézve az egyházkerületi gyűlés fog nyilatkozni.“ Ma november 22-ikét írok, a kipuhatolás már rég megtörtént, az egyházkerületi gyűlés nyilatkozatát a mai napig nem ismerem s viszont az egyházi hatóság sem kérdezősködött a felől, történt-e valami, mi történt az egyházakban? Nem volna-e szükséges a kerületi gyűlés fontosabb határozatait a hivatalos jegyzőkönyv megjelenése előtt mindjárt a gyűlés után az egyházaknak legalább röviden tudomására hozni? Hiszen mennél magasabb az az egyházi hatósági gyűlés, rendszerint annál kevesebb egyházból vesznek azon részt s a melyek nincsenek jelen, várják az értesülést s mennél később jön ezen értesítés, annál többet veszít időszerűségéből.

Benne lévén egyházunk egyes hiányainak eceletésében, röviden reátérek a papválasztás kérdésére is, elmondva igénytelen nézetemet. Ezen kérdés utóbbi időben gyakran előhozott ezen egyházi lap hasábjain. Úgy tartom, hogy egyes kirívó eset lehetőségétől eltekintve a mai állapot nem épen türhetlen. Egyébként a lelkészi választás is jellemzi egyházi életünket. Az egyházi élet mezején a felhozottaknál ez sem keltett nagyobb érdeklődést, ez sem sajtolt ki sok keserű könyvet. Hiánya egyházunknak, hogy hitjelöltek számára elégséges segédlelkészi állomás nincs s így szerencsésnek vallhatja

magát, a ki a káplánia gyakorlati iskoláján átjut parochiába, az életnek több felelősségével járó s az elméleti képzés mellett gyakorlati előkészületet is feltételező magasabb, több gonddal járó iskolájába. Így megtörténhetik s meg is történik gyakorta, hogy a főiskolából az út a paplak küszöbéhez vezet. Reáfér a szabályozás a lelkészválasztásra is s ezen szabályozásnak a zsinati törvényekben kifejtett elvek alapján egyetemes, az az mind a négy egyházkerületet kötelező szabályrendelettel kellene történnie. Egyetemes szabályrendelettel azért, mert kimondandónak tartanám az egyes egyházkerületek közötti viszonyosságot, holott tudomás szerint van egyházkerület, mely lelkészválasztásoknál, sőt segédlelkészek elhelyezésénél és az idegenek — a jövevények távoltartására gondosan és eredményesen mintegy sorompóval zárja el határát, ez a sorompó befelé zárva, kifelé azonban nyitva van. Méltányos, hogy vagy mindenütt legyen sorompó vagy sehol. Hogy az egyházak illetve a lelkészek is osztályoztassanak, az egyházak az általuk nyújtott javadalom, a lelkészek pedig szolgálati éveik és talán tanulmányi fokozatuk szerint, ez az óhaj kecsegtetőnek, divatszzerűnek látszik, csalódnak azonban, a kik az osztályozásban a feltétlen igazságot keresik; hiszen hol van az megírva, hogy az egyiknek szolgálati éve az egyház serpenyőjében annyit ér, mint a másiké; az Úr is nem az időt nézi, a melyet szólójében munkálva töltöttünk, nem a talentumok számát, a melyet vagy melyeket reánk bízott, hanem egyedül a hűséget, a melylyel azon időt eltöltöttük, a melylyel a talentumot hasznosítottuk és a tanulmányi fokozatról szóló pecsétes irás olyan feltétlen-e; nem szakgatja-e meg sokszor az élet, nem javítja-e a gyengébbet, nem hazudtolja-e meg a fényesebbet a szürke teoriáktól elűtő gyakorlati élet? Az osztályozás be van hozva az autonomia korlátozásával a reformátusoknál; hogy nagyon meg vannak-e vele elégedve, arról ők ténnek, ha tehetnének arról tanuságot. Nálunk az osztályozást illusoriussá tenné egyházunk három nyelvisége, úgy hogy a ki lelkészeink közül képesített volna magasabb osztályú egyházba átlépni jog szerint, ezen jogot nyelvismeret hiányánál fogva esetleg nem élvezhetné. A püspöki vagy esperesi ajánlás, ha találkozik az egyház népének meggyőződésével, jó belátásával, helyén lehet; a választókra oktroyálva zavarra vezet, mint választási egyenrangú tényező pedig nepotismusra vezethet, a miről a multból nem ugyan egyházunk köréből vannak igazán siralmas zengemények. Úgy tartom, hogy a választások tisztaságánál, az autonómiából folyó kötelességek e tekintetben is betartásának leghathatósabb eszköze volna a teljes nyilvánosság. Hogyan történik egyik vagy másik egyházkerületben vagy csak a szomszéd egyházmegegyében is a választás, azt tudni nem, legfeljebb sejtteni lehet. Ha valamely esperességben lelkészi állomás üresedik meg, azt többnyire csak a közeli érdekelttség tudja meg. A választás megtörténik egészen csendesen, tiz eset közül jó, ha egy nyilvánosságra kerül utólagosan. Kik a pályázók, honnan szedődnek

elő, az a nagy közönségre nézve, beleértem ide magunkat is, nagyobbbrészt titok marad. Igaz a kerületi személyváltásokról a kerületi jegyzőkönyv rovataiból valamikor értesülünk; egyik gyűléstől azonban a másikkig a Kongo-állam dolgairól is tudhatunk annyit, mint a belügyünkről. A mióta az egyház szolgálja vagyok s az egyház ügyeit figyelemmel kísérem, tudomásom szerint egyedül a tiszai egyházkerületbe kebelezett brassói egyházmegyében üresedésbe jött lelkészi állomások betöltésére lett ezen egyházi lapban pályázat hirdetve. Szóval egy egyházmegye nyilvános pályázat útján tölti be lelkészi állomásait. Ez az, a mire ezen pontnál rámutatni akarok. Be kell hozni a lelkészi állások betöltésénél a teljes nyilvánosságot, az erőknök szabad versenyt, a nyilvános pályázatot, a pályázatok kötelező kírását; a nyilvánosság fényénél egy egyetemes szabályzat utasításai szerint végbe menő választásnál az eljáró egyházi hatóság is védve marad az esetleges kedvezés gyanujától, ez az aspiransokat is jobban megnyugtathatja mint e mai állapot. Ne gondoljuk azt, hogy olyan eszményi szabályzat alkotható, a mely minden képzelhető óhajt és igényt képes volna kielégíteni a jogosságnak és méltányosságnak körömszakadtáig meg tudna felelni; elégületlenek voltak és lesznek; viszont azt se képzeljük, hogy a legkisebb elégületlenségre sincsen a lelkészi pályánok s hogy a ki lelkész, mert lelkész, annak panaszhangra ajkát megnyitnia nem illik, nem szabad. Itt ott óhaj hangzik fel, mely a lelkészi állás javításának szükségességéről beszél s ott terem a kemény ítélet, a lelkészi pálya is kenyérkeresetté lett, mintha a lelkészi pálya volna az, a hol a kenyér nélkülözhető. Hiszen a pályán, a melyen valaki működik, a minisztertől le a falusi bakterig megtalálja kiki a kenyerét, azt pedig úgy hiszem senki okosan nem kívánhatja, hogy a lelkész az ő munkakörén kívül keresse azt. Az a prot. lelkészi kar, a mely felé ezen ítélet hangzik, ma is sarut ölt, rongyokba öltözik s gyökerekkel táplálkozik, ha azt az egyház szeméremérzete el tudja viselni. Ne hangoztassunk ideálokat olyan értelemben, a milyenben azoknak realitás csak a szellemek honában felel meg. Nem ítélem el épen ezért a dunántúli segédlelkészek mozgalmát sem. Mi a bűnük? Az, hogy dolgozni akarnak. Dolgozni akarni pedig talán mindenkinek szabad, talán inkább erény mint bűn? Persze e mozgalomban van egy kis socialis olaj, jele annak, hogy egyházunkban e tekintetben is van segíteni, rendezni való s az egyházanya azon ifjakat, kik az ő szolgálatára jegyezték el magukat, minden tanács és biztatás nélkül nem utasíthatja el a maga kebelétől. Méltó a munkás a maga jutalmára — mondja az apostol; vonatkozik ez nemcsak azokra, kik reggeltől napestig (sokan Istennek meghálálhatlan kegyelméből még azon túl is) hordozzák a hivatás terhet, hanem talán azokra is, kik a piaczon állva, senkitől nem hivatva hivalkodni látszanak. A lelkészválasztás kérdésénél mintegy a tárgy által vitetve, bár nem volt célom, de most helyén valónak találtam, érintettem

az e tárgyban felmerült véleményeket, hangsúlyozom e pontnál azért újra a választások nyilvánosságának szükségességét.

Egyházunk hiányairól szólva még csak egyet. Egyházi hiányainkra reá mutatni, azok orvoslására az intéző körök figyelmét felhívni hivatott eszköz volna az, ha egyetlen ezen evangélikus egyházi lapunk a lelkészi karnak az eddiginél buzgóbb támogatásával egyházi kérdésekben közvéleményt tudna alkotni. Egyetlen egyházi lapunk ilyen polczra eddig — sajnos — nem emelkedett; regisztrálja az egyházi élet elszórt tüneteit; egy-egy egészséges eszme felvetve e lapokban elalszik mihamar, mert nincs a ki felvegye, tovább melengesse, nevelje mint saját édes gyermekét s ha itt-ott közvélemény képződik és megerősödik, ezen közvélemény s a megvalósítás, az élet között ott tátong a nagy mélység, az áthatatlan ür, a melyen az nem tud, nem mer átugorni, ennek következménye aztán, hogy százféle bajoktól szorongatva, az Úr házához való buzgó szeretet tüzeitől folyton égve és emésztődve megmerevedik, megrozsdásodik a toll s hangulatkeltésre, miként az nálam is gyakorta történik — nincsen meg a hangulat.

Elmondhatjuk az apostollal: Nem jól van ez így atyámfiai! —s.

A házasságjog kérdéséhez.

Sokat írtak és írtunk már e tárgyról, — s mégsem eleget. A botránnyosságig bonyolult házasságjogi állapotaink ecsetelésére sok mindenféle lett felhozva, de kimerítve ez oldalról még sem lett, s ez nem is csuda, mert az oly dolog, hogy főleg s leginkább nekünk a gyakorlati lelkészet terén gyűl meg vele nem ritkán bajunk. A nagyváradi r. kath. püspök is nem valami nagyba veszi a dolgot; concedálja ugyan, hogy egy kis zavar van bizony e téren, de hogy azt érdemileg méltányolja, abban megakadályozza őt kizárólagos kánonjogi álláspontja, mely az állami, egységes házasságjogot perhorrescálja, pedig e nélkül a fenforgó zavarok sehogy sem lesznek eltávolíthatók. E tény megvilágításául eddigelé tudtommal sem az egyik, sem a másik oldalról nem lett kiemelve egy ténykörülmeny, mely pedig egymagában véve is alkalmas, úgy szólván drastice illusztrálni a jelenlegi állapotok tarthatlanságát annyival is inkább, mivel a dolog — a felségi jogok egyikét is érinti, s azért minden bizonynyal az állami törvényhozás ügykörébe vág.

Állami házasságjogot, — de külön csak a nem-katholikus hitfelekezetek számára? — Ez lehetne expediens, ha — vegyes házasságok nem léteznének avagy kikerülhetők volnának; ezeket azonban — minden idők köztapasztalása szerint sem állami törvény, sem bármiféle kánoni tilalom megakadályozhatni nem fogja, mivel az élet kinevet

minden theoriát, s a természeti és természetes emberi jog érvényesül elvégre minden felekezeti türelmetlenkedés daczára, a minthogy jogállamban a törvényhozás bizonyára soha sem is fog vállalkozni arra, hogy a maga részéről felekezetközi korlátokat emeljen különböző vallású polgárainak társadalmi érintkezése elé.

Való igaz, hogy vegyes házasság egyáltalában létre sem jöhet az illető felekezetek egyike vagy másikának, kisebb-nagyobb sérelme nélkül, a meny nyiben, hahogy térítvény adatik az 1868: 53. t. cikk 12-ik § a ellenére, — kész a flagrans sérelem a protestáns félre nézve; ha pedig térítvény nem adatván, a protestáns lelkész a törvény értelmében végzi az esketést, a kath. fél egyházjogilag már is sérelmet szenvedett az által, hogy egyháza lelkésze ilyenén szövetségkötésre el nem bocsátja, a házasság küszöbén híveinek kiszolgáltati szokott szentségeket tőle megtagadja s általában egyházi fenyték alá veszi, s így minden legközönséges esetben is a különböző egyházjogok összeütközése kikerülhetetlen, úgy hogy a házasság létre nem jöhetne, ha azt az állami törvény az egyházi nehézmények daczára meg nem engedné. S ha ez már a mindennapi, közönséges esetekre nézve is áll, — mennyivel inkább érezhetőleg áll a vér-rokonság és atyafiság (illetőleg sógorság) tiltott fokozatain álló vegyes vallású házasulandókra nézve, midőn a feleknek, vallásuk szerint egy részről országfejedelmi, más részről püspöki, vagy esetleg r. pápai fementvényre (dispensatio) van szükségük! Tudjuk, számtalan esetből, hogy a felmentvény a protestáns félnek rendesen minden nehézség nélkül megadatik, mint királyi dispensatio Ó felsége a király nevében az illetékes országos főhatóság által; de a másik félnek egyházi hatósága által mereven megtagadtatik, ha csak a hazai törvény ellenére a házasulandók a hirdedt reversalist ki nem adják.

Ily feleket immár minden protest. lelkész az országban tudvalevőleg házasságilag összead (közel félszázados hivataloskodásból tudok példákat reá, akár százat), mint fejedelmi dispensatio alapján, s a hazai alkotmányos főhatóság, valamint az országos törvénykezés és legfelsőbb judicatura e házasságokat kétségtelen törvényesekül ismeri el, jóllehet a másik részen a dispensatio csak egy oldalonak ismertetik el, mint csakis az egyik félre nézve illetékes, vagyis más szavakkal: a kánonjog szempontjából az ily házasságok érvényessége kérdésbe vehető. — Ime tehát egy unicum, egy monstruosus állapot: egy házasság ugyanazon haza gyermekei között lehet érvényes is és érvénytelen is egyszerre! — — De hiába mondjátok, hogy a visszas helyzetnek a — protestánsok okai, valamint mi sem mondjuk, hogy — a kánonjog az okozója; mert elfogultság nélkül illik és kell kutatnunk a baj forrását, mely nem más, mint: az egységes, állami házasságjog hiánya, mely hogy végrevalahára meglegyen, nehogy a művelt népek gúnyára s még — a mint láttuk — a felségi jogok érintésével is fenálljon még

továbbra e téren a valóban nem „amabilis confusio“, — erre segítse meg az országot a magyarok istene!

Sztehlo János.

TÁRCZA.

Goethe: A szentségekről.

A protestáns egyházban élő őstermészetes erő nyilván azon általános és erélyes mozgalmakban, melyek újabb időben tiszteletre méltó hatalommal indultak meg. Nem voltunk eddig se tétlenek, szorgalmas munkásságunknak érzékelhető gyümölcseivel büszkélkedhetünk, de működésünk csendes és a hangyáéhoz volt hasonló. Az alatt a korszakban óriási lépéseket tett főképp az értelmiség terén s minél magasabb fokra hágott a tökéletesség lépcsőjén, annál inkább távolodott el az általános emberi lélek otthonának nyugalmából, hol az ember valódi céljának, a boldogságnak örök tüze lobog. Vallásosság és erkölcsiség, e két csalhatatlan nemtő gyászba borulva siratja rakoncátlan seregét a felvilágosodottságnak, mely őt hűtlenül elhagyta s az ember végetlenül boldogtalan nagyszerű, majdnem emberfölötti teremtményei s azok dicsősége mellett.

„Megnehezült az idők viharos járása felettünk.“ És e vihar szelére felérez a protestantismus ereje s miként a jelek mutatják kész felvenni a harcot a dölyfös ellennel, nem az orthodoxiát értem, hanem a mi ennél sokkal hatalmasabb és veszélyesebb, a vallásos közönyösséggel. Nagyszabású intézkedések, életrevaló tervek foglalkoztatják jobbaink elméjét.

Miként ha méhkaptárt erőszakos ütéssel bántalmaz gonosz kéz vagy mintha rabló méh jelenik meg a kis munkások szemhatárán, összerendült a protestáns egyház minden idegszála s az egyes gyülekezetekben meg a zöld asztalnál, otthon és a sajtóban harckészülődések mutatkoznak egyházunk kebelében.

A protestantismusra nehéz, de magasztos hivatás vár: nemcsak saját hajóját a körülötte zugó zivatarból Scylla és Charybdis szikláinak közül kell épen kivezetni nyugalmasabb vizekre; hanem egyszersmind megmenteni az emberiség számára az igaz vallásosság templomát. Azért gyűlnek halomra zöld asztalunkon a legkülönbözőbb indítványok, tervek, javaslatok, különféle vélemények, intézkedések, figyelmeztetések. És élénk mozgalmak közepett tán nem lesz érdektelen megolvasnunk a nagy német költőnek Goethenek alább következő elmélkedését egyházunk vagyis inkább a katolikus egyház szertartásai felett. Bár e lap olvasói bizonyosan nem értenek vele egyet, valamint alólirt sem, mindamellett segíthet bennünket gondolkodni egyházunk jövőjéről, eszméket kölcsönözhet azon kérdéshez, mit kellene tennünk? Olvassuk, mint vélekedett egy világköltő ezelőtt mintegy száz évvel a protestantismusról:

„A protestáns istentiszteletben kevés a teljesség és következetesség arra nézve, hogy az a hitközséget képes legyen összetartani; azért aztán könnyen megtörténik, hogy egyes tagok külválnak tőle és vagy kisebb közösségeket alkotnak vagy egyházi összetartozás nélkül nyu-

godtan élnek egymás mellett polgári életüket. Régi már a panasz a miatt, a templomba járóknak és hasonló mértékben az úrvacsora élvezetét óhajtóknak száma évről évre kevesedett, közel fekszik mindkettő oka, különösen az utóbbi, de ki meri azt kimondani. Mi kísértjük meg.

Az ember úgy az erkölcsi és vallási téren, valamint a természeti és polgári életben nem szeret előkészület nélkül cselekedni; folyamatosságra van szüksége, melyből a szokás származik; a mit szeretnie és művelnie kell, azt nem képes egyenként elkülönítve gondolni és hogy valamit szívesen ismételjünk, kell, hogy attól el ne idegenedtünk légyen. Ha a protestáns istentisztelet egészben véve nélkülözi a teljességet, ám vizsgáljuk azt részleteiben s úgy találjuk, hogy a protestánsnak igen kevés szentsége legyen, hiszen csak egy van, melyben tettelegesen részt vesz: az úrvacsora; mert a keresztség teljesítését azt másokon látja és nem is hat az reá kellemesen. A szentségek a vallás legmagasabb nyilatkozatai; a rendkívüli isteni jó indulat kegyelem érzéki jelképei. Az úrvacsorában a mi földi ajkaink isteni lényt fogadnak be megtestesülve s földi táplálék alakjában mennyei táplálékban részesülnek. Ez az értelem minden keresztény egyházban ugyanaz, élvezzük bár e szentséget e titok iránti több vagy kevesebb odaadással: nagy és szent cselekvény marad az, a valóságban a lehetségesnek és lehetetlennek helyét foglalja el, annak a helyét, mit az ember sem elérni, sem nélkülözni nem képes. De ilyen szentségnek nem kellene egyedül állnia, egy keresztény sem élvezheti azt oly igaz örömmel, melyre adva van, ha jelképi vagy szentségi érzék nincs benne kifejlődve, szokva kell lennie a szív belső vallását és az egyház külső vallását mint teljesen azonosat tekinteni s úgy fogni fel, mint egy nagy általános szentséget, mely ismét ennyi és ennyi más szentségre tagozódik és ezen részekre átszarmaztatja az ő szentségét, elpusztíthatlanságát és örökkévalóságát.

Itt egy ifju pár nyujthatja egymásnak kezét, nem ideig való üdvözlés végezt vagy tánczra; a pap mond felettük áldást és a kötelék elszakíthatlan. Nem sok idő múlva a házastársak egy képmásukat hozzák az oltár küszöbére, ez szentelt víz által megtisztul s az egyházba úgy bekebelezik, hogy e jóteteményt csak valamely borzasztó szakadás által veszítheti el. Élete folyamán a gyermek a földi dolgokba maga gyakorolja be magát, a menyeeikbe bele kell őt vezetni. Midőn a vizsga megmutatja, hogy ez teljesen megtörtént, akkor a gyermekek mint most már valódi polgárt, mint igazi és önkéntes hívét veszi fel az egyház kebelébe nem külső jele nélkül a cselekvény fontosságának. Csak ezután keresztény határozottan, csak most ismeri az előnyöket, de a köteleseket is. Ez alatt azonban előtte, mint ember előtt sok csodálatos dolog tünt fel; tanítások és büntetések folytán látja, mily aggasztó állapotok vannak az ő kebelében és ezután még mindig csak szabályok s azok áthágásai töltik be életét; de büntetés nem éri többé. E végetlen zavarban, melybe őt a természeti és vallási követelmények ellentété bonyolítja, dicsó megoldás van neki nyujtva abban, hogy tetteit és büntetteit, gyarlóságait és kételyeit egy méltó, ehhez felavatott férfinak megvallhatja, ki őtet megnyugtani, inteni, erősíteni, hasonló jelképes büntetésekkel fegyelmezni s végre büneit teljesen eltörölve őt boldogítani s az ő

emberi voltának ábrázatát tisztára mosva visszaadni kép es. feltétlenül bizni. És így a pap elől és utóli sorában, Igy több szent cselekvények által, melyek pontos megfigyelés mellett kisebb szentségi vonásokba ágaznak el, eikészülten, tisztán és megnyugtatta térdel le az ostya elfogadására és hogy e fenséges cselekvény titokzatossága még nagyobb legyen, a kelyhet csak távolról látja: ez nem közönséges evés és ivás, mely megnyugtat, hanem mennyei eledel, mely mennyei étel szomját idézi elő,

De ne higye az ifju, hogy ezzel mindent befejezett, még a férfi se higye. Mert földi viszonyokban megszokjuk ugyan végre saját lábunkon állani, de gyakran még itt sem elég a mi ismeretünk, eszünk és jellemünk; a mennyei dolgok körül azonban soha se leszünk eléggé kitanultak. A mi jobb érzésünket, mely gyakran maga se találja otthonát, annyi külső dolgok háborgatják, hogy a mi saját tehetségünk alig áll mindenben rendelkezésünkre, a mi tanács, vizsgatás és segedelem tekintetében szükséges volna. Azért ama kegyelemeszköz az egész életre van rendelve és mindig ott áll egy belátásos, kegyes férfiú, hogy a tévelygőket megtérítse és a szenvedőket megvizsgaltalja.

S a mit az ember egész életén át így kipróbált, az az ő gyógyerejét a halál révén tisztelesen mutatja. Az ifjukortól fogva gyakorolt, megbízható szokás szerint a haldokló, ama jelképes, jelentőségteljes biztatásokat áhitattal fogadja és a hol minden földi bizonyosság eltűnik, mennyei bizonyosság biztosít számára örök boldog életet; határozott meggyőződésben érzi magát, miszerint sem ellenséges elem, sem rossz akaratú szellem nem akadályozhatja meg őt, hogy megdicsőült testet öltve közvetlen viszonyban az istenséggel azon megmérhetlen boldogság részese legyen, melynek Isten a forrása.

Végül, hogy az egész ember megszenteltessék, lábait is megkenik aztán és megáldják. Még lehető felgyógyulás esetén is irtózzanak e földi, kemény áthatlan talajt érinteni, bizonyos csudás taszító erő nyujtassék nekik, melylyel e földgöngyöt, mely azokat eddig vonzotta, maguk alatt ellökjék. És így bölcső és sir, bármily távol is esnek egymástól, oly egyformán magasztos szent cselekvények ragyogó köre által, melyeknek szépségét csak röviden jeleztük, egy összefüggő gyűrűvé vannak összeolvasztva.

Mіндеzen szellemi csudák azonban nem erednek természeteszerű talajból, mint egyéb gyümölcs, itt azokat sem elvetni, sem ültetni, sem ápolni nem lehet. Más vidékről kell azokat lekönnyörögni, a mi nem mindenkinek s nem minden időben sikerül. Itt találkozunk a legmagasabb jelképpel, mely ősrégi kegyes hagyományból származott. Halljuk, hogy egy ember onnan felülről mások felett nagyobb kegyelemben, áldásban és megszentelésben részesülhet. De hogy ez épen ne természeti adományképen tűnjék fel, e magas és sulyos kötelességgel járó kegyelmet egy már feljogosítottnak kell a másokra átruházni s a legfőbb jót, mit ember elérhet, a nélkül mégis, hogy saját erejéből munkássággal és törekvéssel annak birtokába juthatna, e földön szellemi örökösödés útján kell megszerezni és megörökíteni. Igen, a papszentelésben minden össze van foglalva, a mi arra nézve szükséges, hogy mindazon szent cselekvények, melyek a tömegnek kedvezményt nyujtanak, hatékonyan működjenek, a nélkül, hogy a tömegnek e mellett más tevékenységre volna szüksége, mint hinni és

felkent társai körében a legmagasabb áldót képviselve annál fenségesebben tűnik fel, minthogy nem ő az, kit tisztelünk, hanem az ő hivatala; nem az ő intése az, mire térdet hajtunk, hanem az az áldás, melyet oszt, és a mely annál szentebbnek, annál közvetlenebbül onnan felülről jönnek mutatkozik, mivel azt a földi közeg még bűnös, sőt gonosz léte által se gyengítheti, annál kevésbé erőltetheti.

(Folytatása következik.)

BELFÖLD.

Az egyházkerületek új beosztása. Báró Prónay Dezső egyetemes felügyelőnk ő méltósága, mint a legutóbbi egyetemes közgyűlés által az egyházkerületek új területi beosztása tárgyában kiküldött bizottság elnöke, ezen bizottságot Budapestre f. évi nov. 30-ikára hívta össze. A tanácskozányban részt vettek: Péchy Tamás, Fabiny Teofil, Zelenka Pál, Baltik Frigyes, Sárkány Sámuel, báró Podmaniczky Géza, Bánó József, Zsilinszky Mihály, Pulszky Ágost, Gyóry Vilmos, Szentiványi József, Szentiványi Árpád, Trsztjenszky Ferencz, Dianiska András, Kramár Béla, Hörk József, Szigethy Dániel, Schreiner Károly, Bachat Dániel, Janoska György, Veres József, Hering Lajos, Fajnor István, Laszkary Gyula, Csipkay Károly, Beniczky Kálmán, Haendl Vilmos, Justh S. István, ifj. Szentiványi Márton és Glauf Pál.

Elnöklő egyetemes felügyelő úr a feladat nagy fontosságára való utalással megnyitván ez ülést, biz. jegyzővé Glauf Pál választatott; majd pedig a tárgyalás folyamán azon indítvány tételével, hogy a bizottság küldjön ki a saját kebeléből egy szűkebbkörű albizottságot, mely az új beosztásnál irányadóul szolgáló alapelvek kitűzése mellett az arrondírozásra nézve javaslatot dolgozzon ki s ezt a decz. 2-ikára kitűzött teljes biz. ülés elé terjeszse. Eunek ellenében Fajnor István és Janoska biz. tagok a következő határozati javaslatot adják be:

„Tekintettel arra, hogy az egyházkerületek tervbe vett új felosztása úgy egyházi, valamint pénzügyi és közigazgatási tekintetben akadályokba ütközik, és ha mégis keresztülvitnék, végzetessé válható megrázkódtatásnak tenné ki egyházunkat; — tekintettel arra, hogy ilyen megrázkódtatástól egyházunkat meg kell kimélni kiváltképen most, a mikor nemcsak az új zsinati törvények életbeléptetésével járó munkálatok elodázhatlanul szükséges és üdvös keresztülvitele, de a küszöbön álló egyházpolitikai, egyházunk beléletét és érdekeit, nemkülönben a többi egyházkerületekhez való jövődöbeli viszonyát mélyen érintő átalakítások anyaszentegyházunk összes tényezőinek békés, egyetértő, lelkesült közreműködését igénylik; — tekintettel arra, hogy ezen békés összhangzó, be- és kifelé ható, nélkülözhetlen működés a mai mozgalmas időben csakis az eddigi másfélszázados multtal bíró szilárd alapon, az eddigi egyházkerületeket illetőleg a quita non movere elvnek betartása mellett lehetséges, ellenkezőleg teljes lehetetlen akkor, ha új, semmi egyházi érdek által nem sürgetett, az egyház békéjét veszélyeztető s ennél fogva az egyház érdekeinek ártalmára válható s épen azért számos egyházi tényező által ellentett állapotok hozatnának létre;

— tekintettel végre arra, hogy maga a zsinat a kerületek új beosztása lehetőségének és módjának csakis elvben való kifejezését látta cél- és időszerűnek, de az új beosztáshoz — bizonyosan szem előtt tartva az itt jelzett nehézségek és velők járó felelősség súlyát — hozzá nem fogott és csakis az utolsó egyetemes gyűlés, nem is objectív indokokból, hanem a dunáninnyi kerület többsége ellen irányult, a kisebbségnek a kerület törvényes határozatait megtámadó ismert felebbezése által támasztott és szított, sem a jelen sem az utókor elfogulatlan ítélőszéke előtt nem igazolható animositásból sürgeti az új beosztást: mindezeket tekintetbe véve a bizottság azon javaslatot terjeszti az egyetemes gyűlés elé, hogy a kerületek új beosztása ez idő szerint ejtessék el.“

A bizottság az egyetemes közgyűléstől vállalt megbízásával homlokegyenest ellenkező ezen határozati javaslatot mellőzván, elfogadta a szűkebbkörű albizottság kiküldése iránt tett indítványt s az albizottságot nyomban meg is alakította báró Prónay Dezső egyetemes felügyelő úr elnökle mellett a következő tagokból: Fabiny Teofil, Baltik Frigyes, Sárkány Sámuel, Szentiványi Árpád, Pulszky Ágost, Beniczky Kálmán, Schreiner Károly, Trsztjenszky Ferencz, Szigethy Dániel és Glauf Pál.

Az albizottság kebelében hosszas s beható tanácskozások folytak, miközben az új területi beosztás szükséges voltának indokai gyanánt felhozattak: a helyes administratio követelményei; azon aránytalanság, melyet az egyházkerületek, sőt némely egyházmegyék földrajzi kiterjedése, lélekszáma s a fentartott intézetekkel járó teherviselés mutat; továbbá az országos fejlődéssel kapcsolatosan megváltozott helyi és közlekedési viszonyok s végül az egyik egyházkerületben utóbb nyilvánvalóvá lett s kiélesedett azon ellentét, mely ott a sikeres összműködést lehetetlenné tette. Az új rendezés irányadó elveiképen pedig hangsúlyoztatott, hogy a történeti traditiók s az eddigi összetartozás kapcsai lehetőleg kiméltessenek s hogy a közlekedési és ethnografiai tekintetek, valamint a lélekszám aránya mellett figyelembe vételessék a zsinati törvény azon határozománya, mely a felsőbb közigazgatási forumokon az egyházi képviselőket kulcsául az egyházközségek, illetőleg a lelkeszek számát tette.

Ezen elveket alkalmazó több beosztási tervezet került szőnyegre, melyek közül az albizottság végül a Pulszky Ágost által körvonalozott javaslatot tette magáévá, mely szerint az eddigi négy egyházkerület a historikus név megtartása mellett a következő egyházmegyékből alakulna:

1) A dunáninnyi egyházkerület: árva-liptói új egyházmegye (a Liptóból kikebelezett s a tiszai egyházkerületbe osztott 9 egyházközség nélkül), továbbá az eddigi mosonyi, nyitrai, pozsonyvárosi, pozsonymegyei és trencsényi egyházmegyék, végül pedig mint hozzácsatolt új egyházmegyék: a barsi, az alsó-honti Csalomia, Pajojta, Fehérkút, Csal, Csank, Százd, Börzsöny községekből alakítva és az alsó-nógrádi egyházmegye, mely a következő egyházközségekből állana: Agárd, Balassa-Gyarmat, Bánk, Alsó-Bodony, Bér, Alsó-Esztergály, Guta, Nagykürtös, Legénd, Lest, Felső-Petény, Surányterény, Szentpéter, Szirák, Dengeleg, Alsó-Sztrégova, Szűgy, Turopolya, Vanyarcz, Kis-Zellő, Luczin és Sámsonháza.

2) A tiszai egyházkerület megtartaná az eddigi összes egyházmegyéit s mint újak hozzácsatoltatnának: Felső-Liptó, még pedig Bocza, Csorba, Hibbe, Pribilina, Szentpéter, Vázsecz, Vichodna, Király-Lehota és Szmrecsány egyházmegyékből alakítva és a szintűgy ujonnan szervezendő békés-aradi egyházmegye, mely az eddigi túlnagy békési egyházmegyéből kiszakítva állana: Békés Csaba, Mezőberény, Gyoma, Arad, Apatelek, Semlak és Varsánd egyházközségekből.

3) A bányai egyházkerületbe osztatnék: az eddigi bács-szerémi, bányási, budapesti, pestmegyei, zólyomi egyházmegye; továbbá a békési egyházmegyéből megmaradt terület elosztva még újabb két — ú. m. a csanád-csongrádi és a békési egyházmegyékre; szintűgy az eddigi Hontból megmaradt másik rész felső-honti és az eddigi Nógrádnak másik fele felső-nógrádi egyházmegye név alatt; végül pedig a dunáninnyi egyházkerületből ide kebelezve a turóczi egyházmegye.

4) A dunántúli egyházkerület a fehér-komáromi egyházmegye s Rév-Komárom kikebeleztetésén kívül egyébként érintetlenül maradna eddigi állapotában.

Ezen albizottsági javaslat a teljes bizottság decz. 2-án délelőtt és folytatólag délután tartott ülésében került tárgyalás alá s ott majdnem az összes bizottsági tagok alaposan és komolyan bíráló hozzászólása után túlnyomó nagy szótöbbséggel (4 ellenében a többi összes szavazattal) elfogadtatott a bizottság elaborátumául.

Erre Fajnor István és Janoska György fentebb jelzett határozati javaslatukat mint különvéleményt jelentették be.

Az elfogadott bizottsági elaborátumnak zsinati törvényjavaslat alakjában való szövegezése, egyszersmind pedig az új területi beosztásból származó vagyoni viszonyok és kérdések szabályozását és elrendezését célzó módok és irányelvek javaslatképen való megállapítása végett báró Prónay Dezső egyetemes felügyelő úr elnökle mellett Péchy Tamás, Fabiny Teofil, Zelenka Pál, Győry Elek, Pulszky Ágost, Szentiványi Árpád, Haendl Vilmos és Veres József tagokból álló bizottság küldetett ki, melynek munkálatát a jövő évi január havában a teljes bizottság tárgyalandja s az itt végleg megállapítandó bizottsági javaslat aztán az egyházkerületekhez terjesztetik alkotmányos tárgyalás, illetőleg a zsinati törvényben kívánt meghallgatás végett.

A bizottság körében úgy hivatalos valamint bizalmas uton nyilvánult azon közhangulat volt az uralkodó, hogy az új területi beosztásnál oly megoldási mód, mely mindenkit kielégítene s teljes és általános megnyugvást támasztana, szinte elképzelhetetlen; — hogy továbbá az egyházunkban sajnos tapasztalt bajok semmiféle arrendirozás által egy csapásra meg nem szüntethetők s így a javasolt új beosztás is nem tekintendő ama bajok irtószere gyanánt, de csakis olyanak, mely javulást enged várni s reményleni; — s hogy végül a partikuláris és egyéni érdekeknek a kellő határig háttérbe kell szorulniok az egyház ily nagy és fontos közérdeke előtt, mely soha semmiféle módon nem valósítható meg a nélkül, hogy az illetőktől nem követelne áldozatot.

Glauf Pál,
főesperes, biz. jegyző.

Válaszul ntű. Glauf Pál, kishonti esperes úrnak.*)

Az „Ev. Egyház és Iskola“ 46.-ik számában a kishonti esperes ur a klenóci választásról, illetőleg annak akadályairól szól: szabad legyen nekem is, ki ebben az ügyben oly kedvezőtlen színben tüntettettem fel, néhány szót hozzászólni, azzal a kikötéssel, hogy csak is tényekre szorítkozom:

1. Tény az, hogy az egyházmegyei elnökségnek sem a mostani zsinati, sem az eddig érvényben levő törvénynek alapján nem volt joga engemet a jelöltségből kizárni, a törvényben gyökerező jogra való hivatkozás olyan, mintha valaki testi tortúra jogosultságára hivatkoznék, mert némely törvényből ezt is lehetne kiolvasni.

2. Tény az, hogy azon állítólagos hitelt érdemlő tények s indokok, melyekre a t. egyházmegyei elnökség hivatkozik, vizsgálat alapján nem szereztettek meg, mert esperes úrnak előttem tett nyilatkozata szerint, semmi vizsgálat sem tartatott.

3. Tény az, hogy az elnökségi határozatot bizonyító, hiteles (?) tanuk leginkább azok, kiket esperes úr előttem izgatónak nevezett, s ebből világos, hogy az ily izgatónak bélyegzett tanuk bizonyítékai ellenében a t. elnökségnek óvatosabbnak kellett volna lennie s ez különös színben tünteti fel részrehajlatlanságát.

4. Tény az, hogy az ellenem felhozott bizonyítékok egyike teljesen valótlan, másika elferdített, harmadika még valódisága esetén is lényegtelen, semmit sem bizonyító. —

5. Tény az, hogy én tót vagyok, tót eredetemet nem tagadom el soha, tót anyanyelvemet s népemet szeretem; de mind ezt Megváltóm példája szerint cselekszem, mint pap abban a meggyőződésben vagyok, hogy csak az lehet egyházának igazi lelkiatyja, a ki a reábízott egyház népét szereti, nyelvét s jó szokásait ismeri s tiszteletben tartja. Ha ilyen meggyőződés valami bűn, akkor bűnös Pál apostol is, ki a zsidók közt úgy tartotta magát mint zsidó, a törvény nélkül valók közt, mintha ő is törvény nélkül való volna, hogy mindnyájokat nyerje meg. S ha a klenóciak jövődöbéli lelkészöktől egyéb megkívántató tulajdonokon kívül, anyanyelvökhöz való szeretetet is kívánnak, teljes joguk van hozzá s Pál apostol szellemében járnak el.

6. Tény az, hogy esperes úr okt. 28.-án az ellenem hozott határozat kibírdetésekor vagy 50 klenóci egyháztag előtt azt állította, hogy én nem vagyok pap, hanem politikus és hogy netaláni megválasztatásom az egyházra szerencsétlenséget hozna, mert az örökös ellentétben állana, akár egyházi, akár állami előljáróival. Nem tudom, mennyiben voltak ezen szavak így, vagy másképen mondva, mert jelen nem voltam, de tanuk vallomása szerint értelmök ilyen volt.

Ha esperes Úr ismerné a gondomra bízott pongyeloki egyház egykori és mostani viszonyait, nem vétkezett volna a nyolczadik parancsolat ellen. — Tizenhat éve annak, hogy a pongyeloki egyház lelkésze vagyok: emlékezik-e rá esperes úr, hogy — mihelyt eljövetelemtör talált régi kovász kitisztított — volt-e a pongyeloki egyházzal

baja akár az egyházi, akár a világi hatóságnak? Mődjában van, jogában van, legyen szives akármikor meglátogatni egyházamat s meggyőződni, hogy folynak annak dolgai. — A mi az egyházi beléletet illeti: szomszédjaim panaszkodnak a vallásos élet és áldozatkészség apadása felett, én örömmel tapasztalom, hogy a templomlátogatók száma nem fogy az úrvacsorával élők száma évről-évre szaporodik. Ez év okt. 29.-én 250 lelket számláló szelezi fiók-egyházamban 1250 frtos orgonát szenteltünk fel, mely az összes egyházhivek szabad elhatározásából, részben ajándék, részben egyházi kivetés útján szereztetett meg. Az ily érdeklődésnek alapját meg kell ám vetni, mert ez nem egy pillanatnyi lelkesedés műve, hanem sok évi hű, lelki munka kifolyása, ilyenre pedig egy politikusnak se hajlama, se ereje.

Mindezekekről szivesen hallgattam volna, de kényyszerítve voltam működésem irányát megjelölni: Túrjetekek meg engem mint esztelent, hogy egy kevéssé valamivel én is kérkedjem.

A többire nézve „Rest ist schweigen“, hiszen esperes úr is sok olyan dolgot, melyek hangulat csinálásra alkalmasak nem voltak, hallgatólag mellőzött; meghagyom neki azon nagy elégtételt is, hogy 1003 választásra jogosult egyháztag közül, a felebbezést csak 316 tan irták alá, bár én az ő helyén ezen argumentumot nem használtam volna. Végezzük be: Hová fog kilyukadni ezen, minden oldalra kényelmetlen ügy, nem tudom; azt azonban tudom, hogy emberek közül akárki fog itt itélni, emberi felfogás szerint fog itélni s mindkettőnknek, mint keresztény papoknak hinnünk, tudnunk kell, hogy — akár felebbezünk, akár nem, kerülni fog ez oly bíró elé is, kit se látszattal, se nagy jelszavakkal befolyásolni s megvesztegetni nem lehet, mert örök igazság uralkodik a mindenségben.

Bodický Mihály.

VEGYESEK.

— **Előfizetésre való felhívás.** Az „Evangelikus Egyház és Iskola“ a jövő 1894. évvel tizenkettedik évfolyamát kezdi meg.

Ha általában szüksége volt e lapra evangelikus egyházunknak, úgy a jelen belső átalakulásnak, rendezési kiépítésnek küszöbén valamint az országgyűlési törvényjavaslatok által alkotandó új helyzettel szemben nemcsak szükséges, hanem kiválólag fontos ezen egyetlen magyar egyházi közlönyünk fentartása.

Hogy hivatásának megfelelhessen, nem nélkülözheti az anyagi és szellemi támogatást. Ezeket kérve felhívjuk egyházunk híveit, sziveskedjenek mielőbb előfizetésökkal, esetleg megrendelésükkel biztosítani a lap fenmaradását és szellemi buzgó közreműködésökkal befolyásának terjedését fokozni.

A lap ára a régi: egész évre 6 frt = 12 korona, félévre 3 frt = 6 korona, negyedévre 1 frt 50 kr. = 3 korona.

A hátralékosokat tartozásaik kiegyenlítésére tisztelettel felkérjük.

Szerkesztőség.

*) Az audiatu et altera pars elvénél fogva közöljük. Szerkesztőség.

— **Egyházközeleteink új beosztása.** A „Budapesti Hírlap“ f. december hó 5. számában egy új felosztási tervet jelent meg. Az összehasonlíthatóság érdekében közöljük: Földrajzi, népességi és politikai szempontok mellett a következő új felosztást tartjuk a legcélszerűbbnek: 1. Dunántúli kerület csakis azt a kis változást szenvedné, hogy Mosony 7738 lélekszámával, mely ugyanis a Duna jobbpartján fekszik, mint földrajzilag természetes testéhez, a Dunántulhoz visszacsatoltnánk, — Fehér-Komárom pedig, mely a Duna balpartján fekszik 8702 lélekszámával a Dunán innen kerülethez kapcsoltnánk, a hová földrajzi tekintetben tartozik is. Ez által a dunántúli kerület 964 lelket veszítene, de kárpótlással Dunántulhoz csatoltnánk Eszék és Zágráb 1800 lélekkel s így a dunántúli kerület összes lélekszáma 217.934 lenne. — 2. A bányai kerület új kerületté a következő esperességekből alakulna meg: Budapest 20.412 lélek, Pestmegye 45.469, Bánság 33.325, Bácsszerem 80.365 és Békés 116.641 lélekkel, mely két utóbbi két egyházmegyévé lenne átalakítható. E kerületnek összes lélekszáma 296.212. Így is a lélekszám szerint a legtekintélyesebb. Ennek neve vagy budapesti, vagy alföldi kerület lehetne. — 3. A tiszai kerület jelenlegi területét megtartva, az a következő esperességekkel egészítnék ki: Árva 7145, Liptó 33.409, Turóc 27.277 lélekkel. A mennyiben a tiszai kerület, mint eddig legkisebb 157.935 lélekkel bír, hozzá adva a hozzácsatolt három esperesség lélekszámát, ez által összesen 225.766 lélekre emelkednék. Ez ellen azt az ellenvetést lehet ugyan tenni, hogy a dunáninnen kerület püspökének jelenleg Liptó-Szt.-Miklós a székhelye, de erre nézve válaszunk az, hogy a mint egyrészt ez muló és csak ideiglenes baj, úgy másrészt ezen úgy is lehet segíteni, hogy a jelenlegi püspöknek — mint ez már tervben is volt — Pozsonyban is lehet helyet csinálni. — 4. A dunáninnen kerület, melyből Mosony, Turóc, Árva és Liptó elvételtnék, a következő esperességek hozzácsatolásával lenne kárpótolva, illetőleg kiegészítve: Fehér-Komárom 8702, Bars 3103, Hont 23.100, Zólyom 40.252, Nógrád 45.678 lélekkel. Így összes lélekszáma lenne: 219.167 lélek. Ez a kerület, tekintettel arra, hogy a bányavárosok mind területén lennének, megtartatná a bányai kerületi nevet.

— **Királyi kitüntetés.** A soproni felső esperességnek november hó 29-én ünnepélyesen beiktatott esperesét és harkai lelkészét nt. Renner Henrik urat Királyunk ő Felsege koronás arany érdemkereszttel tüntette ki. Az érdem elismerését élvezze testvérünk háborítlan megelégedésben!

— **Egy lelkészársunk ünnepeltetése.** A hernádvecseiek kellemes meglepetésben részesíték a muló hó 22-én Kovács Andor ottani lelkészársunkat. Ekkor vitte ugyanis ez ifjú lelkészársunk szeretett nejét haza, új otthonába. S megérkezésök alkalmával a falubeliek őket tüntetőleg fogadták. Bandérium jött eléjük, zászlókkal és kendőkkel földiszítva. Este levén, a falu ablakai lámpákkal és gyertyákkal voltak kivilágítva. A lelkészi lak kapuja és pitvarajtója színes méccekkel voltak ellátva, s virágokkal és zöldgaly koszorúkkal övezve. És e tüntetést nagy részben az ottani uradalom birtokos úrnője a ró. kath. báró Sardagnané úrnő rendezte, a ki úri családjával minden alkalommal kitünteti eme fiatal lelkészársunkat. Minden esetre örvendetes s ritka jelenség egyházi életünk mezején, mely azt mutatja, hogy még vannak ma is, a hol megbecsülik a jó papot.

— **Helyetteslelkész-választás.** Az albertii (Pest megye) ev. egyház hívei elhunyt pásztoruk helyébe helyetteslelkésznek egyhangulag Velky Jenő ottani segédlelkészt választották meg.

— **Házasságok.** Főtisztelendő Zelenka Pál püspök urnak f. december hó 4-én nagy örömmel volt, midőn

egyetlen szép reményre jogosító fiának Dr. Zelenka Lajosnak Szabó Ilona úrhölgygyel való egybekelését ünnepelhetette Lugoson. Atyai örömeben osztozott egész egyházunk s ismerterü áldásához csatlakozik tisztelőinek s barátainak sokasága, kívánva, hogy a szülők soká és boldogan örvendőnessenek gyermekeik Isten áldotta boldogságának. — **Buzágh István,** derencsényi lelkészársunk november 16-án oltárhoz vezetett Kollár Gizellát Derencsényben. Isten áldása nyugodjék e szövetségben!

— **Gyászhir.** Horváth Sámuel, a békési esperességnek volt főesperese és érdemiült tót-komlói lelkész 29 évi hivataloskodása után 20 évig nyugalomban élt testvérünk életének 82. évében f. évi november 30-án végelgyengülésben kimult. Temetése december 1-jén 2 órakor nagy közönség jelenlétében tartatott meg Tótkomlóson. Áldás emlékének.

— **Megjelent és szerkesztőségünk hűz bekioldetett: A magyar szabadságharc története** írta Gracza György I. füzeté. A képeket rendezte Gf. Kreith Béla. Mind a szöveg, mind a mellékelt képek oly becsessé teszik e művet, s kivált az ifjuság számára oly sok lélekemelő tanúságot tartalmaznak, hogy lehetetlen nem ajánlanunk e munkának pártolását és terjesztését. — A „Nemzeti Iskola“ című hetilapnak 1-ső mutatvány-számát vettük, melyben Földes Géza a népoktatási törvény huszonöt éves fordulója alkalmából nagyobb cikkben fejti ki, hogy minő alkotások szükségesek még a 25 év előtt lefektetett alap teljes kiépítéséhez s egyben felhívja a nagy közönséget is december 5-iki évforduló megünneplésére. **Benedek Elek** a kultuszminiszternek a képviselőházban legutóbb tett kijelentéseivel foglalkozik s reméli, hogy a miniszter marad, hogy ígéreteit beválthassa. A tárca rovatban Palágyi Lajostól van egy szép költemény s Gaál Mózes-től egy megkapó, kedves tárca az iskolai életből. A rovatok is igen gazdagok és élénkek. A „Mi újság?“ rovatban nemcsak tanügyi, de közérdekű újdonságokat is találunk. Aztán ismertette vannak jóformán az összes tanügyi folyóiratok s a „Könyvpiac“ rovatban az iskolai és ifjusági stb. könyvekről vannak alapos ismertetések. A Nemzeti Iskola január első hetében indul meg rendszeresen. Előfizetési ára egész évre 4 frt. Melegen ajánljuk a tanárok és tanítók figyelmébe a valóban hűzapotló újságot.

PÁLYÁZAT.

A pozsonyi ág. hitv. evang. lyceumban egy a latin és görög nyelv tanításával egybekötött tanári állomás, rendes vagy esetleg helyettes tanárral s ez esetben a szokásos triennium fenntartása mellett betöltendő. A rendes tanárnak, ki egyszersmind a tanári nyugdíjintézetbe belépni köteles, évi jövedelme 1100 frt, 200 frt lakpénz és 50 frt ötévesi pótlék: a helyettes tanáré 800 frt. Pályázhatnak ág. hitvallásu evang. ker. tanképesített egyének. A megválasztott az 1893,94-dik tanév második felében, február 1-én tartozik állását elfoglalni.

A kellően felszerelt folyamodványok 1893 évi januárius hó 15-ig a lyceumi igazgatósághoz küldendők be.

Pozsonyban, 1893. december hó 5-én.

Dr. Samarjay Károly,

a pozsonyi ág. hitv. ev. egyházközség felügyelője.